

560

ROZPORZĄDZENIE WYJĄTKOWE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 1 września 1939 r.

o pomocniczej służbie bezpieczeństwa.

Na podstawie art. 8 ust. (2) ustawy z dnia 22 lutego 1937 r. o stanie wyjątkowym (Dz. U. R. P. Nr 17, poz. 108) i art. 3 ustawy z dnia 23 czerwca 1939 r. o stanie wojennym (Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 366) zarządzam co następuje:

§ 1. Na żądanie powiatowych władz administracji ogólnej zarządy miast w miastach niewdzielonych z powiatowych związków samorządowych oraz zarządy gmin wiejskich, niepodzielonych na gromady organizują straże miejskie i gminne, a sołtysi w osiedlach wiejskich, stanowiących gromady, straże gromadzkie dla pełnienia bezpłatnej pomocniczej służby bezpieczeństwa przez ludność miejscową.

§ 2. Zadaniem straży miejskich, gminnych i gromadzkich jest współdziałanie z Policją Państwową w zakresie ochrony obiektów i urządzeń ważnych dla Państwa (np. mosty, wiadukty i przepusty drogowe, śluzy, urządzenia na drogach żeglugi śródlądowej, linie telegraficzne i telefoniczne, przewody elektryczne wysokiego napięcia, rurociągi gazowe naziemne itd.).

§ 3. Powiatowe władze administracji ogólnej ustalają regulamin pełnienia służby przez straże, wydają szczegółowe zarządzenia co do pełnienia służby oraz przydzielają strażom miejskim, gminnym i gromadzkim poszczególne zadania w zakresie ochrony.

§ 4. Do udziału w strażach miejskich, gminnych i gromadzkich obowiązani są wszyscy obywatele polscy, zamieszkali w danej miejscowości pći obojga w wieku od ukończonych lat 17 do ukończonych lat 60 z wyjątkiem:

- a) osób pełniących czynną służbę wojskową;
- b) osób zwolnionych od czynnej służby wojskowej w myśl art. 121 ust. (2), ustawy z dnia 9 kwietnia 1938 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 220);
- c) duchownych, wymienionych w art. 50 ust. 1 cytowanej ustawy z dnia 9 kwietnia 1938 r. o powszechnym obowiązku wojskowym;
- d) posłów na Sejm i senatorów;

e) sędziów i prokuratorów sądów powszechnych;

f) funkcjonariuszów państwowych, pracowników przedsiębiorstw państwowych: „Polskie Koleje Państwowe” oraz „Polska Poczta, Telegraf i Telefon”, pracowników Polskiego Monopolu Tytoniowego, Państwowego Monopolu Spirytusowego i Polskiego Monopolu Solnego, pracowników instytucji społecznych i Funduszu Pracy, pracowników Francusko-Polskiego Towarzystwa Kolejowego S. A. w Paryżu, pracowników polskich przedsiębiorstw regularnej komunikacji powietrznej oraz pracowników lotnisk, otwartych do użytku publicznego, jak również pracowników obsługujących urządzenia przeznaczone do utrzymania bezpieczeństwa i porządku żeglugi powietrznej;

g) praktykujących lekarzy i farmaceutów;

h) osób, pełniących obowiązki z tytułu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 stycznia 1939 r. o obowiązkach osób fizycznych i prawnych oraz władz i instytucji w dziedzinie przygotowania personelu obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej w czasie pokoju (Dz. U. R. P. Nr 10, poz. 54).

§ 5. Od obowiązku służby w strażach miejskich, gminnych i gromadzkich należy zwolnić:

- a) osoby niezdolne do pełnienia tej służby wskutek choroby lub ułomności fizycznej;
- b) kobiety w czasie ciąży i przez 6 tygodni po odbyciu porodu, kobiety karmiące, matki i inne kobiety, sprawujące pieczę macierzyńską nad dziećmi w wieku do ukończonych lat 13;
- c) osoby, których powołanie do wykonywania służby w strażach miejskich, gminnych i gromadzkich, mogłoby uniemożliwić lub poważnie utrudnić wykonywanie przez nie świadczeń rzeczowych.

§ 6. Powołanie do pełnienia służby w strażach następuje w drodze pisemnego wezwania lub nakazu ustnego, potwierdzonego następnie na piśmie.

§ 7. Osoby, powołane do służby w strażach, pełnią ją w miastach, gromadach i gminach niepodzielonych na gromady, na których terenie zamieszkują.

§ 8. Osoby, powołane do służby w strażach, pełnią ją bezpłatnie w ubraniu własnym i mają się żywić w czasie pełnienia tej służby własnym kosztem.

§ 9. Osoby, powołane do służby w strażach, obowiązane są w czasie spełniania tego obowiązku do posłuchu wobec przełożonych, wyznaczanych stosownie do regulaminu oraz wobec organów P. P. w zakresie wypełniania poruczonych zadań.

§ 10. W wyjątkowych przypadkach na zarządzenie wojewódzkiej władzy administracji ogólnej może być nałożony obowiązek uzbrajania straży miejskiej, gminnej i gromadzkiej staniem miasta, gminy lub gromady.

§ 11. W razie szkody lub straty powstałej wskutek zaniedbania obowiązków służby bezpieczeństwa, wojewódzka władza administracji ogólnej orzeka o odpowiedzialności za te szkody i straty i określa wysokość odszkodowania.

§ 12. Powiatowa władza administracji ogólnej nakłada w myśl orzeczenia wojewódzkiej władzy administracji ogólnej, obowiązek wynagrodzenia szkód i strat na właściwą gminę.

§ 13. Rada gminna zaś ze swej strony ponosi do obowiązku pokrycia odszkodowania osobę winną zaniedbania, które spowodowało szkodę.

§ 14. W razie gdyby osoba winna spowodowania szkody nie została wykryta lub też nie jest w stanie pokryć odszkodowania, rada gmin-

na rozkłada świadczenia celem pokrycia odszkodowania na mieszkańców gminy, lub mieszkańców gromady, jeżeli szkody powstałe ograniczają się do jednej lub kilku gromad, nie obejmując terytorium całej gminy.

§ 15. Świadczenia celem pokrycia odszkodowania oblicza się w kwotach pieniężnych, o ile zaś dana osoba nie może uiścić nałożonej na nią kwoty, przysługuje zarządowi gminy prawo zamiany świadczenia pieniężnego na świadczenie w naturze. Normy świadczeń zastępczych uchwała rada gminna.

§ 16. Rozkład świadczeń na pokrycie ustalonego odszkodowania przeprowadza się według następującej zasady:

1) w gminach wiejskich połowę wartości odszkodowania pokrywają w równym stosunku wszystkie osoby obowiązane do pomocniczej służby bezpieczeństwa, drugą zaś połowę wartości pokrywają płatnicy podatku wyrównawczego w stosunku do wymierzonych kwot tego podatku;

2) w gminach miejskich: połowę wartości odszkodowania pokrywają osoby obowiązane do pomocniczej służby bezpieczeństwa w równym stosunku; połowę wartości odszkodowania pokrywają płatnicy podatku dochodowego w stosunku do wymierzonych kwot tego podatku.

§ 17. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie na obszarze powiatu z dniem obwieszczenia go w miejscowości, będącej siedzibą powiatowej władzy administracji ogólnej a gdy warunki nie pozwalają na dokonanie obwieszczenia w tej miejscowości — z dniem obwieszczenia go w siedzibie właściwej wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

Minister Spraw Wewnętrznych:

Sławoj Składkowski